

BVS

Geert Groote College Amsterdam

Terugblik

- Grote opdracht, complexe kaders
- Soms chaotisch, veel mensen en werk, maar beperkte tijd
- + Samen uitpluizen en invullen
- + Fijne begeleiding (voorbeeld Ninke)
- + Kijken in de keuken bij collega's
- + Werken vanuit eigen kracht. Vb. denk aan menskundige leeftijdsfasen als basis voor een *passend* programma

Visie ontwikkeling burgerschap

- Grootstedelijke context, steeds diverser wordende school (loting&matching)
- Gedeeld visiedocument, om te specificeren per school
- Huidige visie vooral in curriculum; diffuus (leerjaren, vakken en extra curriculaire activiteiten)

Ontworpen leerlijn

- Burgerschapsdoelen verwerkt in maatschappijleer periode rechtsstaat (mavo, leerjaar 10)
- Kerndoel 3: *Democratische waarden*
- Verplaatsen in anderen (journalisten, verdachten, slachtoffers) en de kwetsbaarheid van vrijheid voelen.
- De waarde van de rechtsstaat **ervaren** als waarborg voor persoonlijke vrijheid én maatschappelijke veiligheid.
- Kritisch nadenken over morele dilemma's rond recht en orde, en daardoor hun eigen mening vormen.

Doelzin onderbouw VO:
De leerling geeft aan hoe diens handelen verbonden is met democratische waarden.
Het gaat hierbij om:
<ul style="list-style-type: none">
• kennis over de ontwikkeling en de betekenis van de democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
• kennis over het belang van de grondwet, kinder- en mensenrechten en internationale verdragen ter bescherming van vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
• onderzoeken van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit op individueel, collectief en planetair niveau;
• bevragen van morele en ethische perspectieven op rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid;
• reflecteren op de effecten van het eigen handelen op de omgeving en het welzijn van anderen, nu en in de toekomst.

Week 1: Rechtsstaat				
Les	Leerdoelen	Werkvorm	Leeractiviteit	Burgerschapdoelen
1: <i>wat is een rechtsstaat?</i>	<ul style="list-style-type: none"> Uitleggen wat een rechtsstaat is Uitleggen wat het verschil tussen rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is In verschillende situaties herkennen of er wel of niet sprake is van een rechtsstaat 	<p>Voorwoord schrijven</p> <p>Aantekeningen maken</p> <p>Opdracht: herkennen wel/geen rechtsstaat</p>	<p><i>Associëren</i></p> <p><i>Onderscheiden/classificeren</i></p>	<p>3 Democratische waarden Kennis over het belang van de rechten en mensenrechten ten opzichte van vrijheid, gelijkheid en solidariteit</p> <p>5 Democratische betrokkenheid Verkennen van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit</p>
2: <i>kenmerken van een rechtsstaat</i>	<ul style="list-style-type: none"> uitleggen wat het legaliteitsbeginsel is de vier kenmerken van de rechtsstaat kort toelichten 	<p>Verhaal lezen (DDU)</p> <p>Aantekeningen maken</p> <p>Mindmap maken</p>	<p><i>Samenvatten</i></p>	<p>3 Democratische waarden Uitleggen hoe macht en invloed zijn verdeeld in de rechtsstaat</p>
3: <i>botsende grondrechten</i>	<ul style="list-style-type: none"> minimaal 4 artikelen/onderwerpen noemen die in de grondwet staan voorbeelden geven van botsende grondrechten 	<p>Aantekeningen maken</p> <p>Kijkvragen beantwoorden</p> <p>Opdracht: grondrechten afwegen</p>	<p><i>Afwegen welk grondrecht voorgaat</i></p>	<p>3 Democratische waarden Verkennen van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit</p>
4: <i>Dilemma's van de rechtsstaat</i>	<ul style="list-style-type: none"> uitleggen wat de twee belangrijke taken zijn van de rechtsstaat uitleggen wat er wordt bedoeld met het dilemma van de rechtsstaat (rechtshandhaving ⇔ rechtsbescherming) Uitleggen waarom China wel of niet voldoet aan de eisen van een rechtsstaat 	<p>Opdracht: Sociaal Kredietstelsel (online game)</p>	<p><i>Onderzoek doen</i></p>	<p>3 Democratische waarden Ethische perspectieven ten aanzien van rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid verkennen</p> <p>5 Democratische betrokkenheid Beoordelen van de rechtsstaat in andere landen</p> <p>5 Democratische betrokkenheid Onderzoeken van elders, waarin de rechtsstaat tekort schiet of schuut;</p>
5: <i>een aanslag op de rechtsstaat</i>	<ul style="list-style-type: none"> uitleggen waarom een rechtsstaat belangrijk is in een democratie. uitleggen welke belangrijke rol journalisten hebben in de rechtsstaat uitleggen waarom de moord op Peter R. de Vries en/of Derk Wiersum gezien kan worden als een aanslag op de rechtsstaat 	<p>Opdracht: Word jij de nieuwe advocaat van Nabi B.?</p>	<p><i>Creëren (Creatief schrijven)</i></p>	<p>3 Democratische waarden Lerlingen kunnen uitleggen hoe journalisten bijdragen aan controle van de macht en vrije meningsuiting.</p>

Taxonomie van Bloom

Cognitieve, vaardigheden-, en attitude leerdoelen

Week 2: Criminaliteit & opsporing

Les	Leerdoelen	Werkvorm	Leeractiviteit	
6: <i>criminaliteit: van overtreding tot misdrijf</i>	<ul style="list-style-type: none"> • uitleggen wat criminaliteit is, en het verschil tussen een overtreding en een misdrijf uitleggen • Benoemen welke bevoegdheden de politie heeft 	<ul style="list-style-type: none"> - Opdracht: overtreding of misdrijf? - Opdracht: van strafbaar feit tot straf 	<i>Onderscheiden/ classificeren</i> <i>Creëren (Creatief schrijven)</i>	3 Democratische waarden uitleggen hoe regels grenzen stellen aan gedrag en wanneer iets strafbaar is.
7: <i>(on)terecht beschuldigd?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Je mening geven over pedo-jagers: wat vind je wel kunnen, en wat vind je te ver gaan? • Uitleggen dat je in een rechtsstaat niet zomaar beschuldigd en bestraft kunt worden. • Uitleggen dat het voorkomen van eigenrichting een doel van straffen is 	<ul style="list-style-type: none"> - Opdracht: pedo-jagers - Film kijken (30 min) 	<i>Beargumenteren</i>	3 Democratische waarden bevragen van ethische perspectieven (morele grenzen van eigenrichting) op rechtvaardigheid 5 Democratische betrokkenheid communiceren op een respectvolle wijze;
8: <i>het verloop van een rechtszaak</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitleggen welke rechten verdachten in een rechtsstaat hebben • In 9 stappen uitleggen hoe het strafproces, van verdenking tot straf, verloopt • Uitleggen hoe een rechtszaak verloopt • Uitleggen wat hoger beroep betekent 	<ul style="list-style-type: none"> - Aantekeningen maken - Opdracht: Opgepakt, wat dan? (informatieve flyer maken) - Film kijken (30 min) 	<i>Ontwerpen & creëren</i>	
9: <i>casus Lucia de. B.</i>	<i>Uitloop, leerdoelen les 6 t/m 8</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Film kijken (30 min) - Kijkvragen bij film maken 	<i>Beschrijven</i>	
10: <i>Rechterlijke dwaling</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitleggen waarom er in de zaak van Lucia de B. sprake is van een rechterlijke dwaling • Reflecteren op wat je geleerd hebt in deze periode 	<ul style="list-style-type: none"> - Aantekeningen maken - Nawoord schrijven 	<i>Toepassen Reflecteren</i>	

Twee voorbeelden

Les 5: een aanslag op de rechtsstaat

Creatief schrijven

Inleven (perspectief verplaatsing, empathie)

- › voelen dat persvrijheid belangrijk is
- › afwegen eigenbelang <› belang van de rechtsstaat

Les 7: (on)terecht beschuldigd

Kijkopdracht + beargumenteren

- › Kritisch nadenken over morele dilemma's
- › stimuleren empathie voor verdachten én begrip voor het belang van zorgvuldige rechtspraak.
- › Op respectvolle wijze communiceren (oordeel uitstellen, naar elkaar luisteren)

Beoordelingsmodel bij opdracht 6 - Word jij de nieuwe advocaat van Nabil B.?

Criteria	Onvoldoende (1)	Voldoende (2)	Goed (3)
1. <u>Introductie</u>	De brief mist een duidelijke aanhef en uitleg over het beroep van de schrijver.	De brief heeft een aanhef, gericht aan een persoon die past bij de situatie. De uitleg over hoe het zijn van een advocaat bijdraagt aan rechtvaardigheid is beperkt.	De brief heeft een duidelijke aanhef, gericht aan een persoon die past bij de situatie. Er wordt helder beschreven hoe het werk bijdraagt aan een eerlijke en veilige samenleving.
2. Beschrijving van het aanbod en de risico's	De risico's en redenen voor het wel of niet aannemen van het aanbod worden nauwelijks benoemd of blijven vaag.	De tekst benoemt enkele risico's en geeft een redelijke uitleg over de risico's van het worden van de nieuwe advocaat, maar mist diepgang.	De tekst legt goed uit waarom de eerdere moorden plaatsvonden en hoe dit daarom een aanbod is met risico's.
3. Uitleg over de aanslag op de rechtsstaat	De tekst benoemt niet of nauwelijks de eerdere moorden een aanval op de rechtsstaat zijn.	Er wordt benoemd dat de eerdere moorden een aanslag op de rechtsstaat zijn, maar er wordt niet (goed) uitgelegd waarom dit zo is	De tekst legt helder uit waarom de eerdere moorden een bedreiging zijn voor de rechtsstaat. Er worden passende argumenten aangedragen.
4. Het dilemma: kiezen tussen veiligheid en rechtvaardigheid	De tekst beschrijft slechts één kant van het dilemma of blijft oppervlakkig.	Beide kanten van het dilemma worden benoemd, maar de keuze mist een sterke onderbouwing.	Beide kanten van het dilemma worden goed uitgewerkt en de uiteindelijke keuze wordt logisch en overtuigend onderbouwd.
5. Verzorging (taalgebruik en spelling)	Veel fouten maken de tekst moeilijk leesbaar.	Enkele fouten, maar de tekst is begrijpelijk.	De tekst is goed geschreven, foutloos of met minimale fouten.

Hoe nu verder?

- Meetinstrument ontwikkelen
  - Per lessenserie/op klasniveau
  - Generaliseren naar leerjaar en/of schoolniveau?
- Complexe opdracht concretiseren aan de hand van programma wat er ligt (vanuit eigen waarden en curriculum werken)
- LTO als kans voor nulmeting burgerschap schoolbreed
- Voor- en nawoord van periode kans voor nul- en nameting van behalen burgerschapscompetenties

